

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Venerabilis Arnesti in Pragensem Ecclesiam suam amor, & de ea ornanda
fælices hoc tempore ejus curæ, triginta octo insignibus Meritis approbatæ.
Caput I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

De Vita Venerabilis ARNESTI
Primi Archiepiscopi Pragensis.

LIBER III.

Qui
*Reliquam ejus sanctissimam Vitam usq;
ad obitum continet.*

**
*

Venerabilis Arnesti in Pragensem Ec-
clesiam suam amor, & de ea ornanda fælices hoc
tempore ejus curæ, triginta octo insignibus
Meritis approbatæ.

CAPUT I.

Arnestus Ec-
clesiæ suæ
ornandæ stu-
diosissimus.

*M*ultos *Sanctæ Pragensis Ecclesiæ*
Illustres Virtutibus Antistites habuit, qui lau-
dabiliter populo præfuere, ac cum miraculis,
magno suæ sanctitatis honore relicto, decessê-
re; sed neminem unum ex omnibus invenias,
cui (quod fidenter assero) plus ipsa debeat, &
à quo plura, seu opum & potentiæ, seu doctrinæ ac Virtutis, seu
hono-

honorum & gloriæ firmamenta & præsidia acceperit, quàm ab *Arnesto*. Id perpetuâ narratione probare longum foret, agam per indicem. In primis *Arnesti diligentia* (verba sunt Codicum scriptorum) *Ecclesia Pragensis, in Metropolitanam est erecta, & à Moguntina exempta, suis auspicijs Domino militare, suoque ab Archiepiscopo cœpit gubernari.* II. perfecit *Arnestus*, ut *Episcopatus Olomucensis Pragensem respiceret.* III. ut novus etiam conderetur *Litomislensis.* *Arnesto Patre*, ait vetus *Vitæ Scriptor*, *Ecclesia Pragensis mater effecta, duas sibi filiales Ecclesias est ennixata:* qua de re *Bulla Clementis* est in manibus. Meminerat *Arnestus* in *Ecclesia Pragensi* educatum se, *Canonicum & Decanum* ipsis XVII. annis *Ecclesiæ præfuisse*, eamque sibi *Sponsam datam*, cujus amorem permutare æquum non videretur. IV. neque has duas tantum, sed etiam *Misnensem Ecclesiam* Pragensi subdidit, ut in *Misnicis* suis fatetur *Fabricius*. V. *Coronandorum Bohemiæ Regum* jus, *Archiepiscopis Pragensibus* in perpetuum stabilivit, impetratis à Pontifice, itémque à *Carolo Cæsare* litteris, quas recitat *Hagecius*. VI. *Primus Princeps* creatur à Cæsare, eamque hereditatem gloriæ successoribus reliquit. VII. *Legati nati* Tirulum, sibi ac posteris acquisivit, ut postea luculenter probabo. VIII. *Cancellarij* in *Carolina Universitate*, dignitatem primus ipse gessit, & ad posterum transmisit. IX. Sub eo *Basilica S. VITI Pragensis*, post incendia & ruinas, extrui cœpit, primumque is lapidem posuit, deinde tantum contulit, ut in fornicibus *Ecclesiæ*, post ejus mortem, *unius Arnesti Insignia*, apponi jussit Imperator. X. *Sacrarium*, seu *Sacristiam S. VITI*, ipse de suo ædificavit, totumque illud ferè *Ecclesiæ* latus erexit. XI. *Omnes libros Pragensis Sacristiæ* (verba sunt *manuscriptorum*) *nimiâ vetustate consumptos, ligari & meliorari fecit.* Item *Chorales libros*, videlicet *Gradualia & Antiphonaria*, utraq; *duplicata, in multis Voluminibus, pulchriora, quàm unquam in Ecclesia visa fuerint, pro magnis pecunijs personalibus* (id est de *Patrimonio suo, & ex ijs, quæ sibi ipse subtraxerat*) scribi fecit, alijsq; *pro studio Sacra Scriptura condonavit.* Nota, tantam eo tem-

M. S. Vita.
M. S. Chroni-
con Glacense.

Bulla Clementi
si VI. A. 1343
prid. Calend.
Maij.

Hagek A. 1343

Fabric. in Mi-
snicis 2. & ex eo
Lupac. in Calu-
hist. 4. Janua-

Hagek A. 1343

Hagek A. 1347

Vide l. 2. C. 6.

Lib. 3. C. 12.

Hagek A. 1348

Suprà l. 2. C. 10

Suprà l. 1. C. 13.

M. S. Vita.

Vide Notam.

berentur. In eam rem scribas duos alebat *Arneſtus*. XII. Eccleſiam Pragensem (ait vetuſtus Scriptor) plurimis ornatibus pretioſiſſimis decoravit. XIII. Dedit etiam (pergit idem) Eccleſia ſua Pragensi in mortis articulo, pro ſtruetura ipſius, de proprio Patrimonio mille marcas (grandis eo tempore pecuniæ vis.) XIV. Item unam Cappellam, proximam ei qua eſt in fronte Chori novi, à fundamentis uſq; ad perfectionem ſuis ſumptibus exſtrui, & fenestris vitreis (quod id temporis pretioſum) exornari procuravit, quam ipſemet etiam conſecravit. XV. Pergit Codex: Item dedit ducentas Marcas pro pauperibus Altariſtis Pragensis Eccleſie, ut una cum Vicarijs Dominicorum Canonorum Panum perceptione gauderent, pro quibus emi ſunt redditus perpetui in talibus villis. XVI. In eadem Pragensi Eccleſia, Lectorem in Theologia ſuis pecunijs inſtituit, pro quo emit certos Reditus in via Zlatnik prope Pragam, ut Canonici, & alij Eccleſie Clerici, qui pecunias Magiſtris dare non poſſent (ut notat Hagecius) pabulo ſacrarum ſcripturarum non carerent. XVII. Comparavit etiam pro pauperibus Choralibus Clericis duodecim ſexagenis perpetuas reddituum in Villa, ut bis in anno habeant tunicas, & liberius ac ſedulius in Choro, nocturnis & diurnis Choriſ, vaſent in divino officio. XVIII. Hic (videlicet Arneſtus) readificavit omnia caſtra ſui Archiepiſcopatus, qua erant ex nimia vetuſtate valde collapsa. XIX. Oppida Eccleſie ſua (habet idem coævus Scriptor) muris munitis, piſcinas multas, magnis impenſis, de novo exſtruxit. XX. Emit Archiepiſcopatu Rzezcizium & Cheynovium & Kyge, nobiliſſimas & opulentas ditiones. XXI. Mediam Baroniam, præterea in Roſenthal datis plurimis redditibus ad Vitas certarum Perſonarum, Archiepiſcopi menſa acquiſivit, idque propriâ & patrimoniali, ut ait Hagecius, pecuniâ. Hæc manuſcriptum. De quibus emtionibus & ædificationibus, dicam capite ſequenti: XXII. Pontanus Metropolitana Eccleſie Decanus his addit: *Erneſti providentiâ & curâ, omnia bona Eccleſiaſtica in Acta redacta ſunt, Choralium & Manſionary fundati; ab eodem ſtatuta Eccleſie Metropolitana, ſupra que quiſq; Canonorum, priuſquam ad ſtallum, & Capitulum admittitur, ſanctè jurare debet, condita & accommodata, tandem à Caro-*

16 IV. Rom: Imperat: Bohemia Rege, aureâ bullâ confirmata. Multa & magna paucis Pontanus expressit. Petéste his tantis in Ecclesiam Pragensem meritis & ingenioso amori aliquid adjungi? XXIII. *Arnestus* Carolo Casari, Ecclesie Pragenfis amorem insillavit, ut saepe *Cesar* ultro de ejus gloria cum *Arnesto* loqueretur, nihilque magis, quàm *Ecclesiam Pragensem*, commendaret. Ejus amoris clarissima documenta, ex ipsis *Caroli* litteris adferentur in Notis. XXIV. Agente *Arnesto*, tot ac tantis ditionibus Ecclesiam Pragensem *Carolus* Imp. auxit, ut octoginta aureorum millia (alij centum scribunt) quotannis unus Archiepiscopus perciperet. XXV. Omnes Clericorum poenas, in Ecclesie Pragenfis ædificationem convertit *Arnestus*, nihil sibi ex ea pecunia relinquens. XXVI. Anno 1361. cum ob mortem illatam Sacerdoti, in senatum Pragensem animadverteret, præter pecuniam grandem in pauperes, in poenæ partem duas lampades, ante S. VITI sacrum Corpus curare & suspendere jussit, censûsque perpetuos ad ignem alendum Pragenfis attribuire. Quæ sequuntur, fortasse majora sunt: XXVII. Saccis, pretiosissimisque Cimelijs Ecclesiam suam auxit: in primis mappâ, quâ in suprema divinissimâque Cœna Christus Dominus est usus, à *Carolo* impetratâ. XXVIII. Corpus S. VITI eodem agente donatum. Litteræ *Caroli* Pisis datæ. Anno 1355. 11. Kal. Februar. Venerabili *Arnesto*, &c. XXIX. Ex Evangelio S. *Marci* autographo; seu manu ipsius S. Evangelistæ scriptos duos quaterniones ultimos, quibus acerbissima Christi Passio describitur, obtinet pro Ecclesia Pragenfi. Litteræ *Caroli* Casaris Feltrio datæ: Venerabili *Arnesto* Archiepiscopo Pragenfi, Principi, &c. gratiam regiam & omne bonum, &c. XXX. Rursus impetrat à *Carolo* partem tertiam de ligno *Dominica* Crucis, & tertiam partem Pepli gloriosissimæ *MARIE* Virginis. Partem baculi B. *Petri* Apostolorum Principis, in latitudine trium digitorum, &c. Litteræ *Caroli* desuper, Venerabili *Arnesto* Archiepiscopo, Principi &c. A. 1354. 10. Cal. April. XXXI. Impetrat Cingulum B. *MARIE*, & alias pretiosissimas Reliquias Ecclesie Pragenfi. Litteræ *Caroli* Casaris Moguntia A. 1354. 3. Non. Januar. Vide ea, quæ adte.

Taprocius in
Arnesto.

Zidtk in M. B.
 ad Regem Ge-
 org. A. 1478.

Statuta Ar-
 resti.

Historia Sed-
 lucens.
 A. 1361.

M. S. diversa
 & *Caroli* Cas.
 littera.

Pontanus in
Boh. Pis.
Id. S. litterarū
& Privilegior.
Eccl. Prag.

Paproc. in Fa-
milia de Land-
stein fol. 51
Pont. l. 3.

Pontanus l. 3.
littera Aposto-
lica.

Pontanus ibid.
littera Aposto-
lica.

Pontanus ibid.
littera Aposto-
lica.

adferentur in *Notis*. XXXII. Impetrat Clericis Pragensibus om-
nium Operum serviliam immunitatem, nè ab ullo possint com-
pelli, &c. 1348. 3. Idus Septembr. XXXIII. Impetrat à *Carolo*
Bullam Auream primam A. 1352. 11. Cal. Jannarij datam, quā
Bona omnia, Jura, Feuda, libertates, consuetudines *Ecclēsia Pra-*
gensis, à Regibus & Ducibus unquam concessæ, in apicibus omni-
bus comprobantur, maximis pœnis in eos, qui *Ecclēsiā Pragen-*
sem vexassent, constitutis. XXXIV. Procurat etiam *Confirmatio-*
nem amplissimam omnium privilegiorum, quæ olim ab *Ottogaro*
Rege, *Ecclēsiæ Pragensi* concessa fuerunt. Ex ijs ipsis litteris soli-
citus *Arnesti* cernitur: sanè, ait Imperator, *VEN. Arnesti Pra-*
gensis Archiepiscopi, Principis & devoti nostri dilecti, nuper Sere-
nitati nostræ oblata supplicatio continebat litteras quasdam claræ me-
moria Illustris Ottogari, &c. A. 1352. 4. Idus Maij. XXXV.
Providens in futurum *Arnestus* ac timens, nè ob multitudinem
Sacerdotiorum, & Titulorum (quæ sæpe cum aliorum, atque in
primis *Ecclēsiæ* detrimento, uni homini gratioso conferri solent)
Ecclēsia Pragensis aliquando detrimento pateretur, ac divinus
inde cultus minueretur, *litteras Apostolicas ab Urbano*, sui amantis-
simo Pontifice, impetravit, quibus severissimè prohibetur, nè quis
in *Civitate Pragensi* duas, ut vocant, *Præbendas*, aut *Canonicatus*
duos, simul tenere possit, & si quis alterum admittat, post unum
Mensem nisi renunciaret, ipso jure sit utroque privatus. Datum A-
venione, Pontificatûs Anno tertio. XXXVI. ab eodem Pontifice
Arnestus pro successoribus Privilegium accepit (imò mandatum,
ut ex litteris Avenione 3. Kal. Junij Anno Pontificatûs III. appa-
ret) ut per *Civitatem*, & *Dioecesin* suam incedens, vivificæ Cru-
cis vexillum ante se jubeat bajulari. XXXVII. Item dum Ponti-
ficali ritu celebrat, ut duo Canonici & Servientes, Mitris albis
seu Infulis uti possint. In eam rem est *Bullâ* duplex. Sed hæc Pri-
vilégijs ultimis *Arnesto* uti non licuit, nam dum hæc litteras
Pontifex mitteret 30. Maij Avenione, *Arnestus* 30. Junij obiit,
eodem anno *Raudnicj*, evocatus ad Cœlum, & ad alios, eosque
æternos, honores. Porro illud *Privilegium de Canonici* Missæ
Archi-

Archiepiscopali fervientibus, *Bonifacius* Pontificatus sui Anno primo, Idibus Maij, ad omnes & singulos Ecclesiæ Pragensis Canonicos extendit, ut possint mitris Pontificalibus *gemmaris*, & *auriphrysatis*, ut loquitur, uti. XXXVIII. Probabile est (nam id ut certum asserere non audeo) sub *Arnesto*, cum fortè Archiepiscopalis Pragæ Sedes erigeretur, Ecclesiæ Pragensi titulum Sanctæ impetratum. Legi plurimas Ducum ac Regum de Pragensi Ecclesia litteras, nemo, quod sciam, ante *Arnestum* Sanctam dixit, ac sub *Arnesto*, & postea semper *Carolus IV. Imperator*, aliique Reges omnes, *Sanctam* Pragensem Ecclesiam appellarunt.

Hæc fuere Præsulis Optimi in Ecclesiam suam merita, quam profus deamabat: Certè qui diligentius res tantas, tamque varias, quas ego brevi indiculo sum complexus, perpenderit, facilè animadvertet (quod antè dixi) majora propè ab uno *Arnesto*, quàm ab omnibus, qui eum præcesserunt, beneficia *Sanctam Ecclesiam Pragensem* accepisse. Adde, quòd eorum nonnulla, quæ attuli; conferta, ut ita dicam, ex pluribus meritis componuntur, ut si *Arnestus* in Archiepiscopali munere aliud nihil, quàm ista, gessisset, abundè dignitati & muneri suo fecisse satis credi possit, atque inter optimos, & sanctissimos Ecclesiæ Pragensis Præsules (quorum memoria in benedictione sæculorum est) reponi mereatur. Plura, si Archiva quædam patuissent, de *Arnesto* potuissent adferri.

Notæ in Caput I.

Multos Illustres Antistites Pragensis Ec-
clesia, *Id certissimo certius est, ut ille dixit; con-*
solantur Temporum Annales. Sanctimoniâ vitæ præcellere: S. Adal-
bertus Ungarorum, & Polonorum Apostolus, Virgo, Martyr, & Do-
ctor. Deodatus, qui moriens omnium facultatum suarum pauperes
scripsit hæredes. Severus, cujus velut S. Confessoris vetus Martyro-
logium.

Sancti Bohemice Pragenses.

Pontanus in Episcopo.

F f,

logium.

Vestigium Bo-
hemis Tia
R. P. Alberti
Chanovicky
S. I.

Dithmari I.
Episcopi
Pragensis ad
humilitate
Christiana
defensio.

Cosmas lib. 1.
hist. Boh. A.
2. 99.

logium Ecclesie Pragensis meminit his ipsis verbis: 3. Cal. Julij, Or-
dinatio S. Severi, Episcopi VI. Pragensis Ecclesie. Iso, qui quotidie
quadraginta pauperes pascibat, & sexto quovis die visitabat. An-
dreas, cujus mortui caput publica venerationi expositum fuit, ut nar-
rat Hagecius. Nicolaus à Pontano mirifice commendatur. Joannes
III. assiduus in precibus. Tobias, qui Ecclesiam Pragensem mul-
tùm amavit, & ditiones Episcopales Templis exadificatis ornavit.
Joannes IV. innocentissimus. Arnestus, cujus vitam scribimus. Jo-
annes V. Cardinalis, vir Sanctimonie famamagnus, & Divæ Virgi-
ni, qua ei Raudnicij apparuerat, totis sensibus animoq, deditus. Zby-
gnæus Berka laudatissimus Prasul, patrum atate fuit. Joannes VI.
Lohelius cognomento, ex Ordine Canonico Premonstratensium, cujus
etiam miracula apud eos RR. PP. in Monasterio montis Sion de-
picta videmus. Observatum est omnes, qui Joannis nomen habuerunt,
Prasules Pragenses, magnam sanctitate floruisse. Vno verbo neminem
ex Episcopis & Archiepiscopis Pragensibus malam morte obiisse scimus.
Duo, Albicus Moravus, & Conradus Westphalus, in numerum
non veniunt, pestes publica, quia Archiepiscopatum & penè Religionem
ob avaritiam vendiderunt, ideòq, Archiepiscopatu se ipsos privarunt.
Non possum hoc loco præterire Dithmarum I. Episcopum Pragensem,
ad cujus honorem tuendum impellit me nuperi cujusdam Scriptoris negli-
gentia, qui à Scriptore vetusto Vitæ S. Adalberti, cum pluribus alijs
deceptus, scripsit Dithmarum ad eterna supplicia deportatum male
obiisse, in summa rerum suarum desperatione; cujus morti cum inter-
fuisset S. Adalbertus, & pereuntem audisset, mirè conterritus fuerit,
& ad meliorem vitam incitatus. Quanta hec in innocentissimum,
religiosissimumq, Dithmarum injuria! nihil aliud desperatio illa fuit,
quam plurimis Sanctorum instatus timor, dolentium ex humilitate,
se officio suo non satis religiosè functos, ad tribunal DEI judicandos
properare, &c. detestantium aulicam vitam, &c. quod hic Dith-
maro contigit; at isti incauti clamant: desperavit, quid adhuc e-
gemus testibus? Nihil ejusmodi de eo Cosmas, proximus eorum tem-
porum, qui monachum fuisse Dithmarum, & talentum sibi credi-
tum, Christo centuplicatum reportavisse, scribit. Laudavit eun-
dem

dem Dubravius, & Pius II. in hist. Boh. C. 16. hisce verbis: Dithmarus natione Saxo, opinione Sanctitatis insignis. Hagek. A. 969. Obiit Dithmarus, omnium virtutū exemplar, in Ecclesia Pragensi sepultus, & multis populi lacrymis defletus. Pontanus in Episcopis: Dithmarus Aurora Virtutum, lucifer Sacerdotum (videtur hac ex vetusto aliquo Codice Pontanus recitare) antesignanus sequentium Episcoporum, præclarâ vitæ morumque innocentiam cursum, absolvit. Sed quid ad S. Adalberti vitam respondebimus? ajo necessario, aut mendum subesse, aut benignâ interpretatione locum adjuvandum. Divina enim judicia (ut clarissime ex verbis ibi relatis patet) reputabat, cum animo moriens Dithmarus, & negligentiam vitæ suæ, more Sanctorum (ut postea fecit Arnestus) deflebat. Hæc in defensionem Optimi Præsulis, quem, si quis post tot Scriptorum testimonia damnare audeat, facit accusator, quod DEVS iudex non fecit.

Dubrav. l. 6.
hist. Bohem.

Libri inter maximas divitias, &c. Causa est in promptu: quod Typum, & exprimendarum litterarum artem nondum Guttenbergenses Fratres invenerant. Quam cari libri antè fuerint, argumento sit vel unus Platonis Græcus liber, quem mille aureis Bohusslaum de Lobkovicz, altero abhinc sæculo, emisse ex ejus Epistolis, & Vitâ editâ, constat. De pretio librorum apud Veteres, Jonstonus egit in Constantia Naturæ. Propos. 5. Art. 3. membro. 1.

Libri in Antiquitate, pretiosi

Lectorem in Theologia, &c. Ex Cœnobio S. Clementis (quod tum RR. Patres Ordinis Predicatorum tenebant) Theologus ille petebatur, usq; attributa est Villa Zlatnik.

Ejus amoris clarissima documenta, &c. Maximum (negare non possum) percepi solatium, cum Caroli IV. Cesaris litteras legerem, ita omni parte pietas & incredibilis ac tenor in Ecclesiam Pragensem amor se prodit. Referam aliqua, ut meum gaudium gaudeant & lectores. In Privilegio legandi Clericis Pragensibus concessô A. 1362. Inter arduas, inquit, sollicitudinum curas, quibus pro subditorum nostrorum pietate spiritus noster

Caroli IV. summa tenerritudo amoris, quoties de Pragensi Ecclesia scribebat, aut loquebatur.

hinc inde distrahitur, ad venerandam & dilectissimam in Christo Genitricem Nostram Pragensem Ecclesiam, in qua regenerationis sacrae salutifera suscepimus Sacramenta, pro reverentia & amore Inclty Martyris SS. Wenceslai, &c. aciem considerationis nostrae dirigimus, &c. *In Privilegio super libertate Clericorum.* Etsi Regiae dignitatis circumspecta benignitas omnium Ecclesiarum saluti teneatur intendere, praecipue tamen ad ea, quae Metropolitanæ Sanctæ Pragensis Ecclesiae commodum, & honorem prospiciunt, quadam singulariter praerogativa solertia meditatur, tum quia Natalis Patriæ solum pia dulcescit in mente, tum quia Patrimonialis Regum dilectio nos ad favorabilem prosecutionem dictæ Matricis Ecclesiae quotidianis suggestionibus non desinit animare. *Alibi vocat:* generosam illam plantagine, Matrem nostram DEO dignam, Sanctam Pragæ Ecclesiam. *In litteris de Cingulo S. MARIE.* Excitat cor nostrum illius intimi amoris integritas, quo circa Pragensem Ecclesiam, prædictam almam Matrem nostram, in qua salutiferæ regenerationis sumus lavacro delibuti, & circa gloriosos Martyres Vitum, Wenceslaum, Adalbertum, Quinque Fratres, nec non Procopium & B. Ludmillam, Patronos nostros ardentem afficimur, eandem Ecclesiam jugi semper honore & reverentiâ devoto animo veneremur, & pio desiderio prosequamur, & de ejus exaltatione multivarie sollicitudinis studio, quantum caelitus concessum fuerit, intendamus, &c. *Pulcherrima sunt, qua in litteris de ligno Domini scribit* *Imperator inter alia:* debita sollicitudo nos provocat, ut noctes plerumque ducamus insomnes, ut subditi nostri, sub regimine dignitatis regiae, queant vivere quietè, &c. Sanè cum, sicuti novit ille qui nihil ignorat, cordi nobis sit honor & decus Sanctæ Pragensis Ecclesiae, cujus zelus comedit viscera nostræ mentis, quæ nos lavacro lavit baptismatis, in sinu quoque regeneravit, refovit, & ut mater in fide orthodoxæ S. Apostolicæ & Catholicæ Ecclesiae educavit, & docuit, &c. *In alijs litteris idem de vigilijs suis repetit;* dum etiam pro humana conditione oculis corporis Nostrî sopor illabatur, vigilat cor nostrum assidue in his, per quæ Sta-

In litteris
super Corpus
S. Viti Pa-
pæ, & non
Senis reper-
iunt.

tus magnificus, exaltatiōque Venerandæ Matris nostræ, Sanctæ Pragenſis Eccleſiæ producatur, &c. *O pectus p̄ Imperatoris ex adamantibus compositum!* ô virum ad gloriam & ſalutem, imò & deſiderium ſubditorum ſibi populorum, pro quorum quiete nocte vigila- bat, genitum!

Emit Archiepiscopatus Rzecziū. De Chey- now & Kyge dubium eſſe non poteſt ab Arneſto emta eſſe; ſed de Rzecicz dubium aliquod oboritur: eſi diſertis verbis aſſerat Hagoek A. 1264. tamē A. 1296. ait Rzecziū ad Episcopos pertinuiſſe, niſi forſitan ab Arneſto ſit redemptum. Raudnicium, Teina utraq; Muldavia & Horſſoviensis, item Rokycanum, Sſtiepanow, Krziw- ſaudow, Heracz & Wyſkytna, &c. pridem inter Episcopi ditio- nes numerabantur. Przibramum acceſſiſſe Archiepiscopatus ſub Ar- neſto ſuſpico. Quod poſtremum timide proſuntio, quia ſufficienti authoritate deſtituitur, nec Archiva Pragenſia videre datum eſt.

Amori ingenioſo, &c. Nihil ingenioſius amore. Pla- to in ſympoſio ſuſcit Apollinem ab Amore magiſtro doceri. *Multa* Multa do- cuit Amor, verò docuit Amor: Poëſim, Muſicam, Sagittas, Medicinam, Divi- nationem, Picturam, &c. *Reddit hujus rei veriffimas cauſſas* Plu- tarck. in ſympoſ. L. 1. queſt. 5.

Mappa Chriſti Domini &c. *Monſtratur ea popu-* Mappa Chri- ſti Domini. lo in Eccleſia Pragenſi, ipſo Sanctiſſimo Jovis die, ut ipſe me vidiffiſſe & oſculatum fuiſſe aliquando, lator.

Evangelium S. Marci Autographum, &c. De autogra- pho S. Marci Evangeliz. *Speſtatam eſt etiam illud à me. Eſt in cortice tenuiſſimo papyri ar-* Fr. Angelus Rocha Cameræ ad Clem. VIII. in Notis ad Tom. 1. Divi Gregorij Bedæ. boris, vetuſtiſſimis litteris Romanis (quales illa apud F. Angelum Rocham in Tabulis Gregorianis, & in Anfulis Antiquis Romanorum Pontificum) Totum illud Evangelium latinis litteris inveniffiſſe ſe A- quileiæ (ait Carolus Imp.) in ſeptem quaternis propria D. Marci ma- nu conſcriptum; de quibus duos quaternos ultimos devotis preci- bus nobis obtinuimus elargiri; qui quomodo Aquileiam perve- nerint, in ultimo folio dictis duobus quaternis appoſito, regiâ

Martyrologiū
Eccles. Prag.
M. S. 7. Cal.
Maij.

manu nostrâ plenè scripsimus, ad rei memoriam sempiternam. Hæc Carolus in litteris, quibus autographum Ecclesie Pragensi donavit 1354. Feltri. Legi ipse hæc autographa & testimonia Nicolai Aquileiensis Patriarchæ, & Canoniorum; ac Cæsaris ipsius Caroli manum regiam sum veneratus. Ex eo autographo S. Marci in Ecclesia Pragensi Metropolitana die Sancto Pasche, item Ascensionis Domini die, Evangelium canebat. Diasonus, ut vetus Manuscriptum Martyrologium Ecclesie Pragensis significat. Sed dubitant ignari de hujus rei veritate? dubitent ignorantes; docti certè non dubitabunt. Satis certum est, S. Marcum Alexandria Patriarcham, Evangelium suum latinè primùm scripsisse, quod ipsemet postea in Græcum convertit; id varijs antiquorum testimonijs, tum ratione, duo Ecclesie atate Majorum lumina, Bellarminus & Baronius Cardinales, demonstrarunt. L. 2. de Verbo DEI. C. 7. & Baron. in Annalibus Ecclesiast. An. Christi 45. n. 38. & seqq. Latinus Archetypus, multorum annorum spatio asservatus Aquileia (cujus pars hic noster est) Venetias tandem translatus, ibidem asservatur, geminâq; est hujus & illius scriptura. Baron. l. cit. n. 41. Gaultier. in Chronogr. pag. 2.

Præcipuæ Ædificationes Ar-
nesti ab Anno 1343. ad Annum usq;
1360. commemorantur.

CAPUT II.

In Epitome hist.

Principes æ-
dificationi-
bus oblectantur.

Magnificè de Traiano Cæsare *Entropius* locutus, eunt (ob publicorum operum multitudinem) *Orbem terrarum adificasse dixit*. Et sanè plerosque optimos Principes, & ad imperandam naturâ, aut institutione factos, ædificatores fuisse, & ædificationibus oblectatos, facile, si id ageretur,